

ПРОГРАМА

поводження з твердими побутовими відходами

у Східноукраїнському національному

університеті імені Володимира Даля

на 2022–2028 роки

2021

Вступ

Програма поводження з твердими побутовими відходами на 2022–2028 роки розроблена відповідно до Політики СНУ ім. В. Даля у сфері сталого розвитку.

Програма поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) – це комплекс організаційних, технологічних, технічних, ресурсозберігаючих, екологічних, санітарно-гігієнічних, фінансово-економічних, соціальних, інформаційних, освітньо-виховних заходів, взаємно пов'язаних та узгоджених в часі, спрямованих на розв'язання проблем поводження з ТПВ в Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля.

Програма поводження з твердими побутовими відходами у СНУ ім. В. Даля на 2022–2028 роки розроблена відповідно до:

- Закону України «Про відходи» (5 березня 1998 року № 187/98-ВР);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 року № 265 «Про затвердження Програми поводження з твердими побутовими відходами»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р;
- Directive 2008/98/EC of The European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives;
- Директиви Ради 1999/31/ЄС про захоронення відходів від 26 квітня 1999 року.

Дія Програми розповсюджується на всі структурні підрозділи в базовому закладі вищої освіти. Управління відходами у відокремлених структурних підрозділах СНУ ім. В. Даля здійснюється у відповідності до вимог чинного законодавства та їх внутрішніх нормативних документів.

Мета Програми

Основною метою Програми поводження з твердими побутовими відходами у СНУ ім. В. Даля на 2022–2028 роки є координація дій структурних підрозділів Університету та активізація здобувачів освіти, викладачів та співробітників для забезпечення реалізації загальнодержавної програми поводження з твердими побутовими відходами та державної політики в цій сфері, яка спрямована на підвищення ресурсозбереження, зменшення шкідливого впливу відходів на навколишнє природне середовище і здоров'я людей.

Основні операційні цілі Програми:

- зменшення обсягів утворення відходів;
- збільшення використання ресурсоцінних компонентів ТПВ;
- впровадження системи моніторингу поводження з ТПВ та покращення обліку і звітності;
- зменшення негативного впливу ТПВ на довкілля;
- підвищення загального рівня культури в сфері поводження з ТПВ.

Розділ I . Сучасний стан сфери поводження з твердими побутовими відходами

В Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля утворюються відходи від господарсько-побутової, наукової, навчальної та інших напрямів діяльності, зокрема:

- ресурсоцінні відходи (папір, пластик, скло, метал);
- відходи від ремонтів та будівництва;
- відходи від утримання та ремонтів автотранспорту;
- відходи, що утворюються в системі освітлення (у т.ч. небезпечні);
- відходи електричного та електронного обладнання;
- хімічні відходи (виконання лабораторних робіт на наукових досліджень з хімічних технологій);
- відходи від утримання зелених насаджень;
- несортовані тверді побутові відходи;
- інші.

Внутрішні документи, які стосуються регулювання діяльності СНУ ім. В. Даля з питань управління відходами, у т.ч. попередження їх утворення, включають:

- Наказ ректора «Інструкція по роботі з електронними відомостями та листками обліку успішності»;
- Наказ ректора «Про роздільне збирання твердих побутових відходів»;
- Наказ ректора «Про компостування відходів рослинного походження»;
- Інші.

В СНУ ім. В. Даля запроваджено систему роздільного збирання наступних видів відходів:

- ресурсоцінні відходи (папір, пластик, метал);
- небезпечні відходи (люмінесцентні лампи, хімічні відходи, електричні елементи живлення);
- специфічні відходи, що потребують спеціального поводження (відходи електричного та електронного обладнання);
- відходи будівельних та ремонтних робіт;
- рослинні відходи від благоустрою та озеленення територій;
- відходи від автотранспорту;
- інші відходи, що не є небезпечними.

В результаті виконання проєкту №SG54352 «Популяризація екологічних ідей у Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля», що виконується ГО «Фундація «ПРОСТІР» в межах Ініціативи з розвитку екологічної політики й адвокації в Україні, що здійснюється Міжнародним фондом «Відродження» за фінансової підтримки Швеції, в університеті встановлено 4 блоки контейнерів – по 1 блоку в лабораторному та навчальному корпусах, і в гуртожитках №1 та №2. Об'єм кожного контейнеру 80 л. В ці контейнери окремо збираються папір, пластик, скло, метал. Роздільно зібрані відходи передаються для подальшої утилізації або видалення спеціалізованим організаціям, що надають послуги у сфері поводження з відповідними відходами.

Для рослинних відходів, що утворюються при проведенні заходів з благоустрою та озеленення територій університету (програма «Зелений університет»), передбачено компостування. Для цього наявні 3 компостери об'ємом 1600 л кожний. Компостери розміщені на огороженій території та навчальним корпусом. Для проведення робіт із підготовки рослинної сировини до компостування на кафедрі хімічної інженерії та екології передбачені газонокосарка та подрібнювач гілок.

Відходи будівельних та ремонтних робіт відразу збираються в окремі контейнери, що надаються перевізником, та вивозяться спеціалізованим надавачем послуг на полігон відходів.

Небезпечні хімічні відходи, елементи живлення, люмінесцентні лампи збираються в спеціалізовані контейнери та періодично за окремими договорами передаються на знешкодження на підприємства, що мають для цього необхідні технології.

Змішані тверді побутові відходи та окремі види відходів, що утворюються в процесі діяльності університету та не відносяться до небезпечних, або таких, що потребують спеціального поводження, вивозяться спеціалізованим надавачем послуг на полігон твердих побутових відходів.

Одним із шляхів зменшення обсягів споживання паперу є розвиток електронного документообігу (програма «Електронний університет»), а також запровадження та розширення застосування дистанційної і змішаної форм навчання, які передбачають переведення основної кількості навчальних завдань в електронну форму виконання і звітування. Для цього у СНУ ім. В. Даля запроваджено електронні відомості успішності та передбачено запровадження переведення всього документообігу в електронну форму.

Відходи від утримання та ремонтів автотранспорту частково залишаються на станціях технічного обслуговування під час ремонтів та технічного обслуговування, частково передаються спеціалізованим організаціям на утилізацію.

Розділ II. Цілі, завдання та заходи програми

Ціль № 1. Зменшення обсягів утворення відходів.

Завдання 1.1. Зменшення використання паперу.

Захід 1.1.1. Впровадження електронного документообігу.

Термін виконання: протягом 2022-2024 років.

Відповідальні: перший проректор.

Моніторинг: звіт першого проректору двічі на рік на засіданнях ректорату.

Захід 1.1.2. Впровадження в електронному виді практичних робіт, лабораторних робіт, семінарів, заходів контролю успішності здобувачів освіти.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: декани факультетів.

Моніторинг: звітування деканів двічі на рік на засіданнях ректорату.

Захід 1.1.3. Заміна первинного паперу вторинним у внутрішньому документообігу.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: ректор.

Моніторинг: звіт один раз на рік на засіданні ректорату.

Завдання 1.2. Зменшення кількості небезпечних хімічних відходів

Захід 1.2.1. Впровадження в електронному виді окремих лабораторних робіт для студентів спеціальностей 161 – Хімічні технології та інженерія, 184 - Гірництво.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: декан факультету інженерії.

Моніторинг: звітування декана двічі на рік на засіданнях ректорату.

Захід 1.2.2. Збільшення кількості теоретичних наукових робіт для студентів спеціальностей 101 – Екологія, 161 – Хімічні технології та інженерія, 184 - Гірництво.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: декан факультету інженерії.

Моніторинг: звітування деканів двічі на рік на засіданнях ректорату.

Завдання 1.3. Зменшення обсягів використання пластику

Захід 1.3.1. Системна просвітницька робота серед здобувачів освіти, викладачів та співробітників університету щодо доцільності відмови від пластикових пакетів, використання пластиків, що біологічно розкладаються.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: кафедра хімічної інженерії та екології.

Моніторинг: звіт завідувача кафедрою ХІЕ двічі на рік на засіданнях ректорату.

Захід 1.3.2. Відмова (де це можливо) від закупівлі товарів та послуг, в яких використовується велика кількість пластику. Наприклад, закупівля води в скляних пляшках замість води в пластикових пляшках для наукових конференцій та інших заходів.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи двічі на рік на засіданнях ректорату.

Завдання 1.4. Зменшення обсягів утворення відходів електричного та електронного обладнання

Захід 1.4.1. Системна просвітницька робота серед здобувачів освіти, викладачів та співробітників університету щодо доцільності спільного користування оргтехніки, а також зменшення використання принтерів та копіювальної техніки за рахунок впровадження електронного документообігу.

Термін виконання: постійно.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи двічі на рік на засіданнях ректорату.

Ціль № 2. Збільшення використання ресурсоцінних компонентів ТПВ.

Завдання 2.1. Збільшення частки відходів, що направляються на перероблення

Захід 2.1.1. Визначення видів компонентів, для яких роздільне збирання є доцільним в корпусах та гуртожитках СНУ ім. В. Даля. у університеті планується організувати роздільне збирання окремих видів ТПВ, що мають ринкову вартість, як вторинна сировина та які системно утворюються в університеті в обсягах, за яких їх роздільне збирання є доцільним.

Термін виконання: лютий – 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи, завідувач кафедри хімічної інженерії та екології.

Моніторинг: наказ по університету про процедуру збирання та передачі на переробку компонентів ТПВ, звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Моніторинг: здійснюється за показником - результати аналізу доцільності роздільного збирання відходів (за видами), що утворюються у СНУ ім. В. Даля, звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Захід 2.1.2. Вдосконалення процедур сортування сміття через встановлення блоків для роздільного збирання компонентів ТПВ у всіх корпусах університету та його відокремлених структурних підрозділах.

Термін виконання: 4 блоки по 4 контейнери в кожному блоці в навчальному, лабораторному корпусах, гуртожитках №1 та №2 – лютий-березень 2022 року; блок контейнерів в головному корпусі – до червня 2022 року; система контейнерів для роздільного збирання сміття в відокремлених структурних підрозділах – до грудня 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи, керівники відокремлених структурних підрозділів.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи та керівників відокремлених структурних підрозділів двічі на рік на засіданнях ректорату.

Захід 2.1.3. Розроблення та запровадження процедури збирання та передачі на перероблення компонентів ТПВ (піпір, пластик, скло, пінопласт тощо), що утворюються на території СНУ ім. В. Даля

Термін виконання: лютий – 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: наказ по університету про процедуру збирання та передачі на переробку компонентів ТПВ, звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Завдання 2.2. Компостування відходів рослинного походження

Захід 2.2.1. Створення майданчику для компостування відходів на території за навчальним корпусом

Термін виконання: березень – 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи, декан факультету інженерії.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи та декана факультету інженерії про виконання на засіданні ректорату.

Захід 2.2.2. Розроблення та запровадження процедури компостування відходів рослинного походження, що утворюються на території СНУ ім. В. Даля

Термін виконання: березень – 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: наказ по університету про процедуру збирання та компостування відходів рослинного походження, звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Ціль № 3. Впровадження системи моніторингу поводження з ТПВ та покращення обліку і звітності.

Завдання 3.1. Забезпечення дотримання вимог національного законодавства щодо поводження з відходами

Захід 3.1.1. Проведення інвентаризації відходів у СНУ ім. В. Даля та внутрішнього аудиту виконання вимог законодавства в сфері поводження з відходами

Термін виконання: лютий-травень 2022 року

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи на засіданні ректорату. За результатами інвентаризації відходів буде систематизовано інформацію про джерела утворення відходів, обсяги утворення відходів, проведено аналіз дотримання вимог законодавства на усіх етапах поводження з відходами.

Захід 3.1.2. Впорядкування діяльності СНУ ім. В. Даля в сфері поводження з відходами. За результатами інвентаризації відходів буде визначений показник загального утворення відходів, необхідність складання реєстрової карти об'єкту утворення відходів, подачі декларації про відходи. У разі виявлення підчас проведення інвентаризації відходів прогалин щодо виконання вимог законодавства в цьому напрямі, будуть вжиті заходи для їх усунення.

Термін виконання: лютий-травень 2022 року

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи на засіданні ректорату.

Завдання 3.2. Вдосконалення системи внутрішнього обліку утворення відходів та поводження з ними. За результатами інвентаризації відходів у СНУ ім. В. Даля буде запроваджений первинний облік відходів з урахуванням вимог чинного законодавства

Термін виконання: до червня 2022 року

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання засіданні ректорату.

Завдання 3.3. Запровадження екологічного фонду СНУ ім. В. Даля.

Термін виконання: наказ про екологічний фонд та процедура акумулювання коштів для їх подальшого використання на реалізацію заходів екологічного спрямування – до червня 2022 року

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи, головний бухгалтер.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Ціль № 4. Зменшення негативного впливу ТПВ на довкілля.

Завдання 4.1. Мінімізація впливу на довкілля будівельних та ремонтних робіт в корпусах та гуртожитках СНУ ім. В. Даля

Захід 4.1.1. Облаштування майданчику для тимчасового зберігання відходів будівництва та ремонтних робіт біля кожного з корпусів та гуртожитків

Термін виконання: протягом 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи і про виконання на засіданні ректорату.

Захід 4.1.2. Розроблення та запровадження процедури збору та вивезення на полігон відходів будівництва та ремонтних робіт, що утворюються на території СНУ ім. В. Даля

Термін виконання: березень – 2022 року.

Відповідальні: проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: наказ по університету про процедуру збирання та вивезення на полігон відходів будівництва та ремонтних робіт, звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Завдання 4.2. Утилізація небезпечних хімічних речовин, термін придатності яких сплив

Захід 4.1.1. Моніторинг майна кафедр хімічної інженерії та екології та фармації, виробництва та технологій з метою складання реєстру небезпечних хімічних речовин, термін придатності яких сплив

Термін виконання: до червня 2022 року.

Відповідальні: завідувачі кафедр ХІЕ та ФВТ, проректор з адміністративно-господарської роботи

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Захід 4.1.2. Розроблення процедури утилізації небезпечних хімічних речовин, термін придатності яких сплив

Термін виконання: до грудня 2022 року.

Відповідальні: завідувачі кафедр ХІЕ та ФВТ проректор з адміністративно-господарської роботи.

Моніторинг: звіт проректора з адміністративно-господарської роботи про виконання на засіданні ректорату.

Ціль № 5. Підвищення загального рівня культури в сфері поведінки з ТПВ.

Завдання 5.1. Інформаційно-просвітницька діяльність, спрямована на здобувачів освіти, викладачів та співробітників СНУ ім. В. Даля, а також на громадськість

Захід 5.1.1. Проведення лекцій про правильне сортування сміття для здобувачів освіти, викладачів та співробітників СНУ ім. В. Даля

Термін виконання: постійно, щонайменше 1 раз на місяць

Відповідальні: перший проректор, завідувач кафедри хімічної інженерії та екології

Моніторинг: звіт першого проректора на засіданні ректорату..

Захід 5.1.2. Залучення здобувачів освіти до заходів, спрямованих на вирішення екологічних питань.

Термін виконання: постійно

Відповідальні: декани факультетів.

Моніторинг: звіти деканів на засіданнях ректорату двічі на рік .

Завдання 5.2. Наукова, експертна та інша підтримка і надання послуг університету органам влади, громадськості, стороннім організаціям

Захід 5.2.1. Участь викладачів СНУ ім. В. Даля в нарадах, робочих групах, професійних об'єднаннях тощо, які стосуються ефективного використання ресурсів та поводження з відходами

Термін виконання: постійно

Відповідальні: перший проректор, завідувач кафедри хімічної інженерії та екології

Моніторинг: звіт першого проректора на засіданні ректорату..

Захід 5.2.2. Виконання наукових та науково-технічних робіт, розробок, надання послуг, що стосуються питань управління відходами

Термін виконання: постійно

Відповідальні: проректор з наукової роботи.

Моніторинг: звіт проректора з наукової роботи двічі на рік .

Розділ III. Організаційні аспекти виконання Програми

Управління реалізацією Програми здійснюється через включення відповідальними виконавцями в свої плани поточної діяльності відповідних заходів Програми з подальшим їх виконанням.

Загальна координація діяльності та внутрішній контроль щодо реалізації програми покладається на проректора з адміністративно-господарської роботи.

Планування необхідного ресурсного забезпечення для реалізації програми здійснюється у розрізі окремих заходів при розробленні конкретних рішень щодо їх реалізації.

При реалізації Програми необхідно забезпечувати постійне поліпшення екологічних показників у сфері управління відходами.